

Oude Kerk, 23 januari 2022
Oecumenische viering in de Week van Gebed
voor de Eenheid van de Christenen

ds. Carla Borgers, Laurens van Urk, Rob Hoogerhuis

thema: Licht in het duister

schriftlezingen: Jesaja 9, 1-6 (NBV21) en Matteüs 2, 1-12 (Willibrord vert. 1995)

'22 week van gebed voor eenheid

Licht
in het duister

16 t/m 23 januari

MATTEÛS 2 VERS 1-12
WIJ HEBBEN ZIJN STER ZIEN OPGAAN EN ZIJN
GEKOMEN OM HEM TE AANBIDDEN

missie nederland | oikomene

weekvan
gebed.nl

Overdenking

“...wij hebben zijn ster zien opkomen en wij zijn gekomen om hem te aanbidden” (‘te huldigen’ vertaalt de Willibrordvertaling).

Beste mensen in Borne, Hertme, Zenderen en omgeving, zusters en broeders, het hoorde een beetje bij grote historische figuren, zoals Alexander de Grote en keizer Augustus, zo’n wonderlijke geboorte. Ook zij werden geboren uit maagdelijke moeders. Ook bij hén waren er bijzondere voortekenen. Uiteraard werd dat altijd achteraf vastgesteld. Zo bezien lag het voor de hand dat ook Matteüs zo’n bijzonder voortekenen vermeldde bij de geboorte van deze nieuwe loot aan de stam van David. Astronomen hebben zich regelmatig bezig gehouden met de ster van Bethlehem en kwamen met verschillende verklaringen. Bijvoorbeeld dat het zou gaan om een supernova (een exploderende ster), om een heldere komeet of om een samenstand van planeten. Ach weet u, Matteüs schreef niet voor sterrenkundigen, hij schreef geen historisch verhaal, maar een religieuze tekst, een geloofsverhaal. Voor christenen uit het Midden-Oosten is het een verhaal van hoop, een verhaal waarin zij zichzelf en hun levens herkennen. Want ook zij leven -net als Jezus en zijn ouders toen- in een gebied waar conflicten telkens oplaaien, waar spanningen zijn tussen bevolkingsgroepen, waar heel gewone mensen nog altijd het meest te lijden hebben van het dagelijkse geweld, van diepe armoede en verdeeldheid.

Wij in het westen denken te weten wat er aan de hand is in het Midden-Oosten. Geïnformeerd door serieuze krantenartikelen, het NOS nieuws, en internet menen we helemaal door te hebben wie de slechteriken zijn en wie de slachtoffers van die slechteriken. Ik ben een boek van Joris Luyendijk aan het lezen, getiteld ‘Het zijn net mensen. Beelden uit het Midden-Oosten’. Het boek gaat over zijn tijd als correspondent in het Midden-Oosten. Hij schrijft al in het eerste hoofdstuk: “Toen ik Israël en de Palestijnen ging ’doen’, sneuvelde mijn geloof in de mogelijkheid van onpartijdig nieuws. In de jaren daarvoor [...] leerde ik dat journalistiek niet mogelijk is in de Arabische wereld, en je dus niet kunt weten wat daar speelt. Niet als journalist en nog minder als kijker, lezer of luisteraar.” Einde citaat. Alleen met deze ene zin wordt al duidelijk hoe ingewikkeld alleen al de situatie Israël-Palestina is. Laat staan hoe dat is met alle andere conflicten, oorlogen en hybride oorlogen in die hele regio, waar politiek, religie, etniciteit en nog heel veel andere zaken door elkaar heen lopen. En wij maar denken dat we het snappen!

Kan de kerk, kunnen wij daar überhaupt iets betekenen? Wat verwachten de christenen in die regio van ons? Of hebben ze misschien het wachten en verwachten opgegeven? Kennelijk toch niet, want zij immers hebben ons het materiaal voor deze gebedsweek toegestuurd. En ja, kerken hier betekenen nog altijd heel veel voor de gewone mensen daar. Ik denk daarbij aan Kerk in Actie die ook in het Midden-Oosten projecten heeft. Bij voorbeeld hulp voor gevluchte werkloze Syrische jongeren in de buurlanden van Syrië; het steunen van een jongerencentrum in Beiroet (Libanon). Maar ik denk ook hun bijdragen aan de zo broodnodige ontmoetingsprogramma’s van het Rossing Center for Education and Dialogue in Israël.

Want in Israël-Palestina komen Joden en christenen elkaar nauwelijks tegen. Dit begint al bij de kinderen. Door het gescheiden onderwijs leren kinderen elkaar en elkaars cultuur en gebruiken niet kennen.

Het Rossing Center biedt daarom, gesteund door Kerk in Actie, een ontmoetingsprogramma voor Joodse en Arabische leerlingen uit de hoogste klassen van zowel joodse als christelijke scholen in Israël. Zo leren ze elkaar kennen en met elkaar omgaan. Arabische kerken hebben van oudsher veel scholen. De meeste leerlingen van die christelijke scholen zijn moslim, een kleiner deel is christen. Het is heel bijzonder om te zien hoe die programma's aanslaan, zowel bij de leerlingen als bij de leerkrachten.

Met allerlei activiteiten wil het centrum vooroordelen en negatieve stereotypingen bestrijden, en bijdragen aan onderling begrip en waardering van elkaars geschiedenis, tradities en identiteit.

Lieve mensen, wat zou het geweldig zijn als deze en soortgelijke initiatieven meewerken aan het tot stand komen van vrede in deze zo hopeloze situatie. Maar daar zullen wij als mensen van de kerken in Nederland óók onze steentjes aan moeten bijdragen.

Onder anderen onze Palestijnse zusters en broeders verwachten van ons dat onze kerken zijn als die ster van Bethlehem. Dat ons spreken en handelen verwijzen naar het licht van Christus en dat we allemaal samen de weg naar hem verlichten.

Als er één onderwerp is dat ons als kerken diep verdeelt is het wel de kwestie Israël-Palestina. Hoewel er hier en daar wat beweegt staan veel hakken nog heel diep in het zand, juist in Nederland. Het enige wat hier zou helpen is om zelf maar eens te gaan kijken hoe het écht is en praten met de mensen en -misschien nog wel meer- met de kinderen die dagelijks geconfronteerd worden met onmenselijk geweld. 'Kom en zie', roepen de Palestijnse christenen ons toe. En als je niet kunt of wilt of durft gaan, luister dan eens naar hún verhalen en lees eens ándere boeken over dit conflict. Want ook christenen wereldwijd houden mede door hun Israël-theologie dit conflict in stand.

U kent misschien het verhaal 'De Kinderbrug' van Max Bolliger. Een verhaal over twee kinderen die elk aan een oever van een rivier leven en waarvan de ouderparen elkaar het leven zuur maken en dagelijks stenen naar elkaar te gooien. De kinderen ontdekken dat die stenen bij laag water een pad vormen en dat ze zo bij elkaar kunnen komen en elkaar hun verhalen kunnen vertellen. De ouders komen erachter en gaan nadenken. Uiteindelijk bouwen ze samen met hun kinderen een prachtige brug.

Dit verhaal verbeeldt in al zijn eenvoud dat lang slepende Israëliisch-Palestijnse conflict.

'Kom en zie' en wees één van de vele stenen die nodig zijn om dáár een brug te bouwen. En mogen onze kerken -in hun grote diversiteit- zijn als lichtende sterren die de weg wijzen naar de vrede van Christus voor iedereen.

Dan wordt misschien dat visioen van Jesaja werkelijkheid: dat zij die in het donker wonen worden overstraald door een schitterend licht. Dat het juk van de bezetting, de wapenstok op hun schouders en ruggen zullen worden verbrijzeld. Dat het geluid van stampende soldatenlaarzen begeleid door nachtelijk geschreeuw zal worden gesmoord in de lieflijke tonen van een lied van vrede. Amen.